

RNI MAHAR
16829-2010

ISSN- 2229-4929

Peer Reviewed

Akshar Wangmay

International Research Journal
UGC-CARE LISTED

Special Issue - I
Interdisciplinary View on Socio-Economic, Educational,
Management, Environmental, Research, Language and
Sustainable Development in Covid-19 Pandemic Situation

January 2021

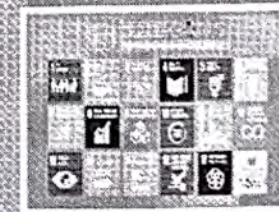
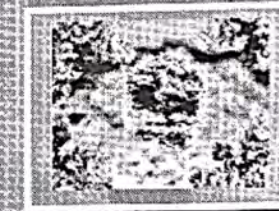
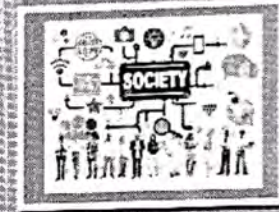
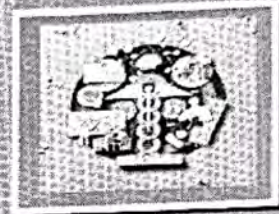
Chief Editor : Dr. Nanasheeb Suryawanshi

Executive Editor : Prof. Kartik R. Patil

Principal,
Rashtrasant Tukdoji College, Chimur
Ta-Chimur, Dist-Chandrapur (Maharashtra)

Co-Editor : P. M. Rajurwade

Address
'Pranav', Rukmenagar,
Thodga Road, Ahmadpur, Dist- Latur 413515 (MS)

PRINCIPAL
T.S.S's. Smt. V.U. Patil Arts &
Science College
Sakri, Tal. Sakri, Dist. Dhule

औरंगाबादच्या नामांतराचा मुद्दा: महानगरपालिका निवडणुकीपुर्वीचे राजकारण

शरद बाबुराव सोनवणे

सहाय्यक प्राध्यापक - राज्यशास्त्र विभाग, श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कॅ.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालय,

साक्री जि.धुळे - ४२४३०४

ई-मेल - sharadpolsci@gmail.com

सारांश (Abstract)

औरंगाबाद हे महाराष्ट्रातील एक ऐतिहासिक शहर असून ते मुघलसम्राट औरंगजेबाच्या नावाशी जोडले गेलेले आहे. शिवसेनेने औरंगाबाद महानगरपालिका निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर औरंगाबादचे नामांतर संभाजीनगर असे करण्याचा मुद्दा पुढे आणून त्याचा राजकीय फायदा घेतला. पुढे शिवसेनेने या मुद्द्याचा वापर हुकमी पत्ता म्हणून करत औरंगाबाद मनपा निवडणुकीत यश मिळविलेले आहे. आगामी औरंगाबाद मनपा निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर पुन्हा एकदा या मुद्द्याने उचल खाल्ली असून आता शिवसेनेने बरोबरच भाजप, मनसे आणि काँग्रेसने देखील या मुद्द्यावर राजकारण सुरु केले असल्यामुळे आता नामांतराचा मुद्दा पुन्हा एकदा ऐरणीवर आहे. त्याची चर्चा प्रस्तुत शोधनिबंधात केली आहे.

प्रस्तावना

बाळासाहेब ठाकरे यांनी नववदच्या दशकात औरंगाबादचे नामांतर संभाजीनगर असे करण्याचे आश्वासन देऊन औरंगाबाद मनपाची सत्ता काबीज केली होती. पुढे 1995 मध्ये युती शासन सत्तेवर आल्यावर त्यादृष्टीने प्रयत्न झाले. मात्र या मुद्द्याला न्यायालयात आव्हान मिळाल्यावर औरंगाबादच्या नामांतराचा विषय प्रलंबित राहिला आणि पुढील काळात औरंगाबाद मनपा निवडणुकीपूर्वी तो सातत्याने ऐरणीवर येत राहिला आहे. आगामी औरंगाबाद मनपा निवडणुकीच्या पूर्वी या मुद्द्यामुळे पुन्हा एकदा वातावरण तापले आहे. त्याचा परामर्श घेण्याचा प्रयत्न प्रस्तुत शोधनिबंधात केला आहे

औरंगाबाद शहराच्या नामांतराच्या मागणीचा इतिहास

औरंगाबाद महानगरपालिकेत 1988 मध्ये शिवसेनेचे 27 नगरसेवक निवडून आल्यावर बाळासाहेब ठाकरे यांनी मराठवाडा सांस्कृतिक मंडळाच्या मैदानावर विजयी सभा घेत या शहराचे नाव औरंगाबाद ऐवजी संभाजीनगर ठेवत असल्याची घोषणा केली होती. त्यानंतर शिवसैनिकांकडून औरंगाबादचा उल्लेख आजतागायत संभाजीनगर असाच केला जातो सामना या मुखपत्रातही संभाजीनगर असेच लिहून येते. तेव्हापासून महापालिकेच्या प्रत्येक निवडणुकीत औरंगाबाद की संभाजीनगर हा मुख्य मुद्दा असतो.¹

पुढे राज्यात भाजप-सेना युतीचे शासन आल्यावर जून 1995 मध्ये औरंगाबाद महापालिकेच्या सभेत औरंगाबादचे नाव संभाजीनगर करण्याचा ठराव बहुमताने मंजूर करण्यात येऊन तो राज्य शासनाकडे मंजुरीसाठी पाठवण्यात आला त्यावेळी औरंगाबादचे चंद्रकांत खैरे हे औरंगाबादचे पालकमंत्री तर माजी हरिभाऊ बागडे हे जालना जिल्ह्याचे पालकमंत्री होते. मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत त्यांनी मांडलेल्या नामांतराच्या प्रस्तावाला मंजुरी मिळाली होती मात्र या निर्णयाला औरंगाबादचे तत्कालीन नगरसेवक मुश्ताक अहमद यांनी न्यायालयात आव्हान दिले होते. मुश्ताक अहमद यांच्या मतानुसार, "1996 मध्ये सरकारने संभाजीनगर नावावर आक्षेप व सूचना मागविण्यासाठी काढलेल्या अधिसूचनेलाच त्यांनी हायकोर्टात आव्हान दिले होते. पण त्यावेळी हे प्रकरण फक्त अधिसूचनेच्या स्तरावर असल्याचे सांगत न्यायालयाने सदर प्रीमॅच्युअर याचिका फेटाळली होती. त्याविरोधात आम्ही सर्वोच्च न्यायालयात याचिका दाखल केल्यावर सर्वोच्च न्यायालयाने सरकारवर ताशेरे ओढत शहरांची नावे बदलण्यापेक्षा विकासकामे करण्यास सुनावले होते. पुढे या प्रकरणी सुनावणी सुरु होण्याआधीच महाराष्ट्रात सत्तांतर झाले व तत्कालीन मुख्यमंत्री विलासराव देशमुख यांनी संभाजीनगरची अधिसूचना मागे घेतली. त्यामुळे सर्वोच्च न्यायालयातील याचिका निकाली निघाली."² पण तेव्हापासून आतापर्यंत गेली तीस वर्षे शिवसेना याच मुद्द्यावर औरंगाबाद महानगरपालिका निवडणूक लढवत आली आहे. तसेच दरवेळी शिवसेनेला याचा राजकीय लाभ झालेला आहे.

औरंगाबादच्या नामांतराचे राजकारण

राज्यात काँग्रेस प्रणित लोकशाही आघाडीचे शासन स्थापन झालेले असतांना 2005 मध्ये औरंगाबाद मनपा निवडणुकीची रणधुमाळी सुरु होती. त्यामुळे महापालिकेत सत्ताधारी सेना-भाजप युतीची सत्ता पुन्हा येईल की नाही याविषयी साशंकता असतांना औरंगाबादतील सांस्कृतिक मंडळाच्या मैदानावर शिवसेनाप्रमुख बाळासाहेब ठाकरे यांची प्रचारसभा झाली. या सभेत त्यांनी शहरवासीयांना एक प्रश्न विचारला 'तुम्हाला औरंगाबाद हवे की संभाजीनगर?' आणि निवडणुकीची हवाच पालटली व युती पुन्हा सत्तेवर आली.³

जेष्ठ पत्रकार प्रमोद माने यांच्या मते, "शिवसेना गेल्या 30 वर्षांपासून संभाजीनगर नावावर राजकारण करत असून प्रत्येक निवडणुकीत त्यांनी या मुद्द्याचा राजकीय वापर केला आहे. शिवसेनेला औरंगाबादचे नाव बदलायचे नसून केवळ राजकारणासाठी व मतांच्या जोगव्यासाठी त्यांना हा नामांतराचा मुद्दा लागत असतो" याप्रकारे जेव्हा औरंगाबाद महानगरपालिका निवडणूक तोंडावर येते तेव्हा औरंगाबादच्या नामांतराच्या जुन्या वादाला फोडणी देण्याचे काम शिवसेना-भाजप या पक्षांकडून केले जाते मुंबईसह औरंगाबाद आणि अन्य काही शहरातील महापालिका निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर महाविकास आघाडी सरकारच्या तिन्ही पक्षांनी संभाजीनगरचा मुद्दा जाणीवपूर्वक पुढे केला आहे. एका ज्येष्ठ शिवसेना नेत्याच्या सांगण्यानुसार भाजपचा औरंगाबाद मधील जनाधार कमी करण्यासाठी

PRINCIPAL
T.S.S.'s. Smt. V.U. Patil Arts &
Science College
Sakri, Dist. Dhule

ठरवून केलेली ही राजकीय खेळी आहे. त्याचाच भाग म्हणून आधी सुरुवातीला औरंगाबाद शहरात संभाजीनगर अशी अक्षरे ठिकाणी लावण्याच्या सूचना शिवसेनेच्या एका ज्येष्ठ मंत्र्याने केल्या होत्या. त्यानंतर मुख्यमंत्री ठाकरे यांनी औरंगाबाद विमानतळाचे नाव छत्रपती संभाजीराजे विमानतळ करण्याविषयी केंद्र सरकारला पत्र पाठवले.⁵ याप्रकारे नामांतराचे राजकारण तापवले जात आहे.

'लव्ह औरंगाबाद' विरुद्ध 'सुपर संभाजीनगर'

औरंगाबाद शहराचे किंवा संपूर्ण औरंगाबाद जिल्हाचे नामांतर हा ठराविक काळाने चर्चेत येणारा विषय असतो 'लव्ह औरंगाबाद' आणि 'सुपर संभाजीनगर' अशी भलीमोठी अक्षरे औरंगाबाद शहरात ठिकठिकाणी लागल्यावर आता हा विषय पुन्हा चर्चेत आला असून विविध राजकीय पक्षांनी यात उडी घेतली आहे.⁶ मनपा निवडणुकीपूर्वी औरंगाबाद ते संभाजीनगर असा प्रश्न तापवण्यासाठी आवश्यक असे वातावरण निर्माण करण्याची व्यवस्था शिवसेना व भाजप या पक्षांकडून नेहमी केली जाते त्याला आता डिजिटल फ्लेक्स फलकाचे कारण मिळाली आहे. स्मार्ट सिटी अंतर्गत 'लव्ह औरंगाबाद', 'लव्ह खडकी' असे फलक शहरात लावण्यात आले. शहरी वातावरण निर्माण करण्याचा व शहराची जुनी नावे नव्या पिढीला माहित व्हावीत हा त्यापाठीमागे मनपा'चा उद्देश होता असे सांगितले जाते. पण औरंगाबाद आले की संभाजीनगर आलेच पाहिजे, या प्रयत्नातून शिवसेनेचे औरंगाबाद जिल्हाप्रमुख व आमदार अंबादास दानवे हे अध्यक्ष असणाऱ्या संस्थेला 'सुपर संभाजीनगर' असे फ्लेक्स उभे करण्याची परवानगी देण्यात आली आणि औरंगाबादच्या नामांतराच्या राजकारणाचे डिजिटलायझेशन करण्यात आले.⁷ औरंगाबादच्या नामांतराचा मुद्दा तापविला जाऊ लागल्यावर त्यावर उपरोधिक टीका करताना औरंगाबादचे एमआयएम'चे खासदार इम्रियाज जलील यांनी म्हटले की, सुपर संभाजीनगर'चा फलक पाहिल्यानंतर महापालिकेच्या निवडणुकीच्या तारखा ठरविल्या आहेत असे वाटते. पिण्याचे पाणी, कचरा, बेरोजगारी, उद्याने, खुले भूखंड असे सर्व प्रश्न संपलेत वाटते, असे उपरोधिकपणे म्हणत शिवसेना-भाजपचे हे नेहमीचे राजकारण असल्याची टीका त्यांनी केली.⁸

भाजप-सेनेची राज्यात सत्ता असताना तत्कालिन मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी औरंगाबादच्या नामांतराच्या मुद्द्याकडे जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष केल्याचा आरोप शिवसेना नेते चंद्रकांत खैरे यांनी केला. तर आगामी महानगरपालिका निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर शिवसेनेला पेचात पकडण्यासाठी भाजप'कडून आता संभाजीनगर'चे काय असा प्रश्न उपस्थित केला जात आहे.⁹ या माध्यमातून भाजप शिवसेनेला खिंडीत पकडून आपला डाव साधू पाहत आहे महाराष्ट्रात 15 वर्षांनंतर पुनश्च एकदा भाजप-शिवसेना युतीचे बहुमताचे सरकार स्थापन झाल्यावरही याबाबत शांत बसलेल्या भाजपने औरंगाबाद मनपा निवडणूक डोक्यासमोर ठेवून औरंगाबादच्या नामांतराचा मुद्दा पुढे आणला आहे. यामाध्यमातून शिवसेनेला कोंडीत पकडून मनपा निवडणुकीत शिवसेनेला धोबीपछाड देण्याची भाजपची रणनीती आहे.¹⁰

औरंगाबाद विमानतळाच्या नामांतराचे राजकारण

औरंगाबाद शहराचे नाव बदलण्याऐवजी तातडीने विमानतळाचे नाव बदलता येऊ शकते हे ध्यानात घेऊन मुख्यमंत्री उद्धव ठाकरे यांनी औरंगाबाद विमानतळाचे नामांतर 'छत्रपती संभाजीराजे विमानतळ' असे करण्याचा प्रस्ताव केंद्राकडे पाठवला आहे.¹¹ तसेच त्यांनी केंद्रीय नागरी उड्डाण मंत्री हरदिप पुरी यांना या विमानतळाचे नामकरण करण्याबाबतचे स्मरणपत्र पाठवले असून त्यात म्हटले आहे की, "औरंगाबादच्या विमानतळाला छत्रपती संभाजी महाराज यांचे नाव देण्याबाबत राज्याच्या मंत्रिमंडळाने निर्णय घेतलेला असून त्याबाबतचा ठराव विधिमंडळाच्या अर्थसंकल्पीय अधिवेशनातही दोन्ही सभागृहांमध्ये एक मताने मंजूर केलेला आहे तसेच नामकरणाबाबत मुख्यसचिव यांच्या स्तरावरूनही केंद्रीय मंत्रालयाशी पत्रव्यवहार करण्यात आला आहे त्यानुसार औरंगाबाद विमानतळाचे नामकरण 'छत्रपती संभाजी महाराज विमानतळ' करण्याबाबतची अधिसूचना लवकरात लवकर निर्गमित करावी." खरेतर औरंगाबाद शहराचे संभाजीनगर असे नामांतर करण्याची मागणी भाजप व मनसेने लावून धरल्याने आगामी औरंगाबाद मनपा निवडणुकीत या मुद्द्याचा भाजपला फायदा मिळू नये यासाठी मुख्यमंत्र्यांनी विमानतळाच्या नामांतराची मागणी लावून धरली आहे. तसेच विमानतळाचे नामांतर न झाल्यास भाजप'वर खापर फोडण्याची शिवसेनेची खेळी आहे.¹² भाजप'वर टीका करताना शिवसेनेचे खासदार संजय राऊत यांनी म्हटले की, "बिहारमधील औरंगाबादचे नामांतर करण्याची मागणी गेल्या काही महिन्यांपासून होत असताना तेथील मुख्यमंत्री नितीश कुमार यांनी मात्र त्यास स्पष्ट नकार दिला आहे. त्याबाबत भाजपने भूमिका स्पष्ट करावी."¹³ याप्रकारे शिवसेना व भाजप औरंगाबाद नामांतर मुद्द्यावरून राजकारण करीत आहेत.

औरंगाबादच्या नामांतरासाठी मनसेची आक्रमकता

औरंगाबाद नामांतराचा मुद्दा अधिक तापल्यावर मनसेने औरंगाबाद व इतर ठिकाणी देखील नामांतराचा मुद्दा लावून धरला आहे. शिवसेनेची कोंडी करून महापालिका निवडणुकीत राजकीय फायदा घेण्याचा मनसे'चा प्रयत्न असल्याचे दिसते. यासाठी मनसेच्या कार्यकर्त्यांनी दि. 7 जानेवारी 2021 रोजी धुळे येथे राज्य परिवहन महामंडळाच्या आगारातून औरंगाबादला जाणाऱ्या बसचा फलक बदलून आंदोलन केले. धुळे ते औरंगाबाद एवजी धुळे ते संभाजीनगर असे फलक बसवर लावण्यात आले.¹⁴ तर दि. 9 जानेवारी 2021 रोजी नाशिकमध्ये मनसे कार्यकर्त्यांनी औरंगाबादकडे जाणाऱ्या रस्त्यावरील दिशादर्शक फलकाला 'संभाजीनगर' असे बॅनर लावले होते. तसेच या मुद्द्यावर पुण्याच्या ग्रामीण भागातून देखील मनसे आक्रमक झाली. पुणे-नाशिक महामार्गावर असलेल्या राजगुरूनगर इथे मनसेचे पुणे जिल्हाध्यक्ष समीर थिंगळे यांनी कार्यकर्त्यांसोबत बसस्थानकातून औरंगाबादला निघालेल्या एसटी बसला छत्रपती संभाजी महाराज नगर असा फलक लावून आंदोलन केले.¹⁵ यापूर्वी मनसे आमदार राजू पाटील यांनी नामांतर प्रश्नावरून शिवसेनेवर टीका केली होती. तसेच मनसे

आता औरंगाबादच्या नामांतरासाठी पुढाकार घेणार असून त्यासाठी राज्य सरकारला भाग पाडणार असल्याचेही मनसेच्या राजू पाटील यांनी म्हटले होते.¹⁶

औरंगाबाद नामांतर मुद्द्यावर महाविकास आघाडीतील मतभेद

शिवसेना नेत्यांकडून औरंगाबादचा उल्लेख नेहमीच संभाजीनगर असाच केला जातो विशेष म्हणजे उद्योग मंत्री सुभाष देसाई यांनीही आपल्या ट्विटर अकाऊंटवरून एक बातमी शेअर करताना औरंगाबादचा उल्लेख संभाजीनगर असा केला होता. तर उपसभापती डॉ. नीलम गोन्हे यांनीही आपल्या पत्रावर औरंगाबादचा उल्लेख संभाजीनगर असा केला होता. त्यामुळे सरकारकडून औरंगाबादचे नामांतर करून संभाजीनगर हे नवीन नाव देण्याच्या हालचाली होत असल्याची चर्चा होती. यासंदर्भात काँग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष व महामुलमंत्री बाळासाहेब धोरात यांनी काँग्रेसची भूमिका स्पष्ट करत औरंगाबादच्या नामांतरास काँग्रेसचा विरोध असल्याचे सांगितले महाविकास आघाडी शासनात काँग्रेस घटकपक्ष असून या आघाडी शासनाचा किमान समान कार्यक्रम ठरलेला असल्यामुळे जेव्हा नामांतराचा प्रस्ताव येईल तेव्हा त्यास आमचा विरोध राहील. पण अद्याप तसा कुठलाही प्रस्ताव समोर नसल्याचे धोरात म्हणाले. तसेच आम्हाला सत्ता सुद्धा द्युयम असून आम्ही राज्यघटनेची शपथ घेऊन सत्तेत आलेलो असल्यामुळे त्या शक्तीची प्रतारणा होईल अशी कुठलीही गोष्ट आम्हाला मान्य होणार नाही. सामाजिक मतभेदाला आमच्याकडे स्थान नसल्याचे म्हणत औरंगाबादच्या नामांतराला काँग्रेसचा ठाम विरोध असल्याचे धोरात यांनी सांगितले.¹⁷

औरंगाबादच्या नामांतर मुद्द्यावरून महाविकास आघाडीत मतभेद असतांना देखील दि.6 जानेवारी 2021 रोजी मंत्रिमंडळ बैठकीतील निर्णयाची माहिती देताना मुख्यमंत्री कार्यालयाच्या अधिकृत 'सीएमओ महाराष्ट्र' या ट्विटर हँडल वरून औरंगाबादचा उल्लेख 'संभाजीनगर' असा झाल्याने राजकीय गोंधळ सुरू झाला होता.¹⁸ तसेच त्यानंतर मुख्यमंत्र्यांच्या ट्विटर हँडल वरून संभाजीनगर असा उल्लेख वारंवार करण्यात येत असल्यामुळे काँग्रेस - राष्ट्रवादीच्या नेत्यांनी नाराजी व्यक्त केली. तर ती प्रिंट मिस्टेक असल्याचा खुलासा माहिती व जनसंपर्क खात्याचे राज्यमंत्री असलम शेख यांनी केला. मात्र स्वतः मुख्यमंत्री ठाकरे यांनीच दुसऱ्या दिवशी पुन्हा संभाजीनगर असा उल्लेख करून ट्विट करण्याची सूचना केल्यावर त्यांनी ही ठरवून केलेली कृती असल्याचे आता स्पष्ट झाले.¹⁹ औरंगाबादच्या नामांतरावरून मुख्यमंत्री उद्धव ठाकरे यांनी अत्यंत आक्रमक भूमिका घेत सीएमओ ट्विटर हँडलवर संभाजीनगर असा उल्लेख क्याबद्दल त्यांना पत्रकारांनी प्रश्न विचारल्यावर ते म्हणाले की, मी नवीन काय केले? आतापर्यंत मी जे बोलत आलोय, बाळासाहेब जे बोलत आले तेच बोलतोय, तेच करतोय आणि पुढेही तेच करणार असे त्यांनी ठणकावून सांगितले. तसेच 'औरंगजेब काही धर्मनिरपेक्ष नव्हता', त्यामुळे महाविकास आघाडीच्या धर्मनिरपेक्ष अजेंड्यात औरंगजेब बसत नाही, असे उद्धव ठाकरे यांनी काँग्रेसच्या विरोधावर भाष्य करताना स्पष्ट केले.²⁰ यानंतर मुख्यमंत्री कार्यालयाच्या ट्विटर हँडलवर उस्मानाबादचा उल्लेख देखील 'धाराशिव' असा करण्यात आला.

मुख्यमंत्री उद्धव ठाकरे यांच्या या भूमिकेवर प्रतिक्रिया-देतांना काँग्रेस प्रदेशाध्यक्ष बाळासाहेब धोरात यांनी पुन्हा स्पष्ट केले की, औरंगाबाद नामांतराबाबत काँग्रेस पक्षाची भूमिका कायम असून ती आम्ही मांडलेली असून आम्ही आमची भूमिका मुख्यमंत्र्यांना निश्चितपणे पटवून देऊ. कारण यामध्ये औरंगजेब हा विषय नाही. तसेच छत्रपती संभाजी महाराज हे आमचेही आराध्य दैवत आणि श्रद्धास्थान आहे. पण नामांतराच्या राजकारणामुळे दोन समाजात तेढ निर्माण होऊ नये म्हणून काँग्रेसचा विरोध आहे. पुढे ते असेही म्हणाले होते की, आमची भूमिका मुख्यमंत्र्यांना व्यवस्थित पटवून देण्यासाठी आम्ही एकत्र बसून चर्चा करू पण आमची भूमिका कायम असून नामांतराला काँग्रेसने नेहमीच विरोध केला आहे. तसेच आमचे शासन किमान समान कार्यक्रमाच्या आधारे काम करत असून काही बाबतीत मतभेद झाल्यास आम्ही चर्चेतून मार्ग काढू. दरम्यान नामांतराच्या विषयावरून सुरू असलेल्या वादावर मुंबईत दि.15 जानेवारी 2021 रोजी पत्रकारांशी बोलताना राष्ट्रवादी काँग्रेसचे प्रमुख शरद पवार म्हणाले की आमच्यात कोणताही वाद नसून कोणी संभाजीनगर म्हटले, कोणी धाराशिव म्हटले, नाहीतर अजून काही म्हटले तरी त्याने काही फरक पडत नाही. हा वाद एवढा काही गंभीर नसल्याने त्यावर मी कधीही भाष्य केलेले नाही.²¹ एकंदरीत काँग्रेसने जरी नामांतराला विरोध केला असला तरी या मुद्द्यावरून महाविकास आघाडीत मतभेद नसल्याचे दिसते.

निष्कर्ष

शिवसेना पक्षप्रमुख ते पक्षाचे सर्व नेते व कार्यकर्ते औरंगाबादचा उल्लेख नेहमी संभाजीनगर असाच करतात. शिवसेनेचे मुखपत्र असलेल्या सामना या दैनिकात देखिल औरंगाबादसाठी संभाजीनगर हेच नाव छापले जाते. असे असले तरी दरवेळी औरंगाबाद महानगरपालिका निवडणुकीपूर्वी शिवसेनेकडून हा नामांतराचा विषय अधिक तापवला जातो. यावेळी मात्र मनपा निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर भाजप व मनसे या पक्षांनी सत्ताधारी शिवसेनेला कोंडीत पकडण्यासाठी औरंगाबादच्या नामांतराचा मुद्दा उचलला. पण शिवसेनेने खुर्चीने या मुद्द्यात राजकीय हवा भरली असून आगामी मनपा निवडणुकीत त्याचा फायदा शिवसेनेलाच होईल असे वातावरण निर्माण केले आहे. तसेच शिवसेनेला औरंगाबादचे नामांतर कितीही हवे असले तरी काँग्रेसच्या विरोधामुळे व राज्यात तीन पक्षांचे 'महाविकास आघाडी शासन' असल्यामुळे शिवसेनेला औरंगाबादचे नामांतर करता येईल अशी शक्यता वाटत नाही तरीपण औरंगाबाद महानगरपालिका निवडणुकीत शिवसेनेला या मुद्द्याचा नक्कीच लाभ होईल.

संदर्भसूची

1. <https://www.bbc.com/marathi/india-55517840>
2. कित्ता
3. <https://www.bbc.com/marathi/india-46152067>
4. कित्ता
5. लोकमत, दि. 9 जानेवारी 2019 पृ. 1
6. <https://www.bbc.com/marathi/india-55517840>
7. लोकसत्ता, दि. 24 डिसेंबर 2020, पृ. 8
8. लोकसत्ता, दि. 24 डिसेंबर 2020, पृ. 8
9. कित्ता
10. सकाळ, दि. 7 जानेवारी 2021, पृ.4
11. लोकसत्ता, दि. 24 डिसेंबर 2020, पृ. 8
12. लोकसत्ता, दि. 7 जानेवारी 2021, पृ.2
13. सामना, दि. 9 जानेवारी 2021, पृ.3
14. लोकसत्ता, दि. 8 जानेवारी 2021, पृ.9
15. <https://lokmat.news18.com/maharashtra/sambhajinagar-road-not-aurangabad-mns-puts-up-banner-in-nashik-mhss-512187.html>
16. <https://www.lokmat.com/mumbai/opposition-naming-congress-does-not-affect-mahavikas-aghadi-sanjay-raut-media-a601/>
17. <https://www.lokmat.com/mumbai/opposition-naming-congress-does-not-affect-mahavikas-aghadi-sanjay-raut-media-a601/>
18. लोकसत्ता दिनांक 8 जानेवारी 2019 पृष्ठ 2
19. लोकमत, दि. 9 जानेवारी 2019, पृ. 3
20. लोकमत, दि. 9 जानेवारी 2019 पृ. 1
21. <https://www.loksatta.com/maharashtra-news/nep-sharad-pawar-on-aurangabad-to-rename-as-sambhajinagar-sgy-87-2380551/>